

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

29 november 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Marc van den Abeelen c.s. –

houdende controle op grote projecten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Grote projecten zijn in tijd begrensde activiteiten of operaties die tot doel hebben een omvangrijke blijvende verandering in het voorzieningsniveau of de organisatie van de overheid tot stand te brengen. Daarbij wordt niet alleen gedacht aan grote infrastructuurwerken, maar ook aan grote reorganisaties binnen de Vlaamse overheidsdiensten, aan privatiseringen, aan decreetswijzigingen of nieuwe decreten met grote bestuurlijke of organisatorische consequenties, enzovoort.

De aanwijzing tot groot project maakt het het Vlaams Parlement mogelijk om een meer intensieve en grondige controle op de daartoe aangewezen projecten uit te voeren dan met de normale controleprocedures mogelijk is. Het doel van de regeling is te komen tot een weloverwogen besluitvorming over grote projecten en een nauwgezette parlementaire controle op de uitvoering ervan. Aanwijzing van een groot project is een signaal van het Vlaams Parlement aan de regering en aan zichzelf dat in afwijking van de normale controle- en informatieprocedures een verhoogde waakzaamheid in verband met te verwachten risico's en complicaties gewenst is.

De definitie, in artikel 2, van een groot project bevat de criteria die bij de aanwijzing van grote projecten cumulatief worden gehanteerd. Een politiek-beleidsmatig oordeel over de risico's en de betekenis van een project blijft altijd nodig: de aanwijzing is nooit een automatisme. De concrete procedureregeling wordt verder uitgewerkt in het Reglement van het Vlaams Parlement.

Het Vlaams Parlement kan in elk stadium van de besluitvorming of de uitvoering tot aanwijzing van een groot project overgaan. Het verdient de voorkeur de aanwijzing in een zo vroeg mogelijk stadium te doen plaats vinden, aangezien dat de beste waarborgen biedt voor een zo volledig mogelijke informatievoorziening. Projecten die al volledig zijn uitgevoerd, komen niet meer voor aanwijzing in aanmerking.

De informatievoorziening die in de bijlage is opgesomd, is louter indicatief. Via de in het Reglement van het Vlaams Parlement vast te leggen procedure zal voor elk project afzonderlijk moeten worden aangegeven welke informatie en voortgangsrap-

porten er moeten worden voorgelegd. Er is dus geen automatisme. Voor elk geval apart moet worden nagegaan welke informatie noodzakelijk is voor de parlementaire controle.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Bij het formuleren van de criteria werd ervan uitgegaan dat het moet gaan om uitzonderlijke projecten die belangrijke gevolgen hebben voor de samenleving of overheidsdiensten.

Grote projecten zijn alleen projecten waarvoor de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest of een Vlaamse openbare instelling geheel of gedeeltelijk verantwoordelijkheid dragen. Projecten van openbaar belang waarbij gebruik gemaakt wordt van private financieringen, maar waarvoor de eindverantwoordelijkheid ten aanzien van het Vlaams Parlement bij de Vlaamse regering berust (publiek private samenwerking (PPS), kunnen dus eveneens aangewezen worden als groot project.

De definitie die wordt gehanteerd voor "Vlaamse openbare instellingen" is dezelfde als degene die het Rekenhof gebruikt in zijn studie "De Vlaamse Openbare Instellingen: juridisch kader, financieel belang en audit van het controlesysteem" (Boek van het Rekenhof 1996, Parl. St. VI. Parl., 1996-97, 35).

Artikel 3

De aanwijzing tot groot project kan gebeuren in een vroeg stadium van beleidsvoorbereiding, bijvoorbeeld op het moment van de aanvangsbeslissing bij grote infrastructurele projecten. Het Vlaams Parlement geeft daarmee aan de regering het signaal dat de projectvoorbereiding met extra waarborgen omgeven moet worden. Aanwijzing van een groot project in een vroeg stadium heeft het voordeel dat het Vlaams Parlement meer zicht heeft op de voorbereidende werkzaamheden. On-

derdeel A van de bijlage dient daarbij als richtsnoer. Het is ook denkbaar dat de verantwoordelijke minister na aanwijzing van een groot project met een voorstel komt voor de informatievoorziening en de noodzakelijke onderzoeken.

Het is van belang dat er voor de fase van de projectuitvoering duidelijkheid bestaat over zowel de frequentie van de voortgangsrapporten als de inhoud ervan. Onderdeel B van de bijlage bij de regeling dient daarbij als toetsingskader. Afspraken daarover kunnen ambtelijk worden voorbereid in overleg met de projectorganisatie.

De concrete procedure tot aanwijzing van een groot project wordt geregeld in het Reglement van het Vlaams Parlement.

Marc VAN DEN ABELEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewest-aangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° grote projecten: een geheel van niet-routinematige en in de tijd beperkte activiteiten waarvoor de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest of een Vlaamse openbare instelling geheel of gedeeltelijk verantwoordelijkheid draagt en die substantiële financiële consequenties of grote uitvoeringsrisico's inhouden;
- 2° Vlaamse openbare instelling : openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid waarvan de jaarlijkse begroting van ontvangsten en uitgaven ter goedkeuring of kennisgeving vooraf aan het Vlaams Parlement wordt voorgelegd en waarvan de rekeningen door het Rekenhof worden gecontroleerd en worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

Artikel 3

Het Vlaams Parlement kan in voorbereiding of in uitvoering zijnde grote projecten aanwijzen waarover de Vlaamse regering informatie of voortgangsrapporten verstrekt op de wijze zoals bepaald in het Reglement van het Vlaams Parlement.

De door de Vlaamse regering te verstrekken informatie of voortgangsrapporten beantwoorden aan de aanwijzingen voor de informatievoorziening die als bijlage bij dit decreet zijn opgenomen.

Marc VAN DEN ABELEN

Joachim COENS

André DENYS

Jos GEYSELS

Chris VANDENBROEKE

Robert VOORHAMME

BIJLAGE BIJ ARTIKEL 3

Aanwijzingen voor de informatievoorziening

A. Aanwijzingen voor de informatievoorziening in de fase van voorbereiding en besluitvorming

De informatievoorziening die wordt verstrekt bevat in ieder geval :

- 1° een omschrijving van het probleem dat aan het projectvoorstel ten grondslag ligt, de doelstellingen van het project, de gekozen middelen om de doelstellingen te realiseren, de motivering ervoor, de uitgangspunten en vooronderstellingen voor de realisatie, een tijdsplanning en eventuele raakpunten met andere activiteiten ;
- 2° een concretisering van de doelstellingen van het project in meetbare ijkpunten, gerelateerd aan de situatie bij ongewijzigd beleid (0-meting) ; de doelstellingen moeten zo concreet geformuleerd worden dat de effectmeting na realisering van het project mogelijk is ;
- 3° een volledige financiële onderbouwing van het projectvoorstel, uitgesplitst naar investerings/invoeringskosten en exploitatiekosten, inclusief een analyse van de daaraan verbonden risico's ; een kosten-batenanalyse of een daarmee vergelijkbaar alternatief ; een beschrijving van ijkpunten respectievelijk tussen-doelen met behulp waarvan de voortgang van de realisatie gemeten kan worden ;
- 4° de wijze van financiering van de investerings/invoeringskosten en de budgettaire inpassing van die financiering in de (meerjaren)begroting ; de gevolgen van de uitvoering van het project voor de prioriteitsstelling binnen de begroting en de flexibiliteit ervan ; afspraken over compensatie van eventuele overschrijdingen ;
- 5° een beschrijving van de bij de projectvoorbereiding onderzochte alternatieven, inclusief financiële onderbouwing en risico-analyses ; de motivering waarom deze alternatieven niet werden gehonoreerd ;
- 6° de adviezen van externe deskundigen over de verschillende aspecten van het voorstel ;
- 7° een gemotiveerde verklaring van een jurist over de wijze waarop bij het project de wetgeving en reglementering inzake de overheidsopdrachten zal worden toegepast ;
- 8° een rapport van de instantie(s), belast met de interne controle en/of van een externe deskundige over in ieder geval :
 - a) de toegepaste calculatiemethoden en risico-analyses ;
 - b) het realiteitsgehalte van de financiering en de budgettaire inpassing ;
 - c) de toereikendheid van de organisatie, die bij de voorbereiding functioneert of heeft gefunctioneerd ;
 - d) de toereikendheid van de organisatie die voor de uitvoering opgericht is of zal worden ;
- 9° voorzover relevant : een procedure en tijdstip voor het nemen van de definitieve beslissing over de uitvoering (point of no return) van het project aan de hand van de meest recente gegevens ; een procedure en tijdstip voor het verrichten van tussentijdse evaluatie(s) over de voortgang van het project.

B. Aanwijzing voor de informatievoorziening in de fase van de projectuitvoering

1. De voortgangsrapporten over de uitvoering van het project bieden in ieder geval informatie over de vergelijking van de planning en de realisatie, over de aangegane financiële verplichtingen en uitgaven in vergelijking tot de projectbegroting en de relevante risico's alsmede de afdekking daarvan ; de besluitvormingsdocumenten vormen het ijkpunt voor de voortgangsrapporten.

2. Bij (dreigende) kostenoverschrijdingen moet een tussentijds rapport worden uitgebracht, met inbegrip van voorstellen voor vermijding dan wel beperking van overschrijding en de eventuele budgettaire inpassing ervan.
3. Bij de voortgangsrapportage wordt periodiek (op basis van een nader te bepalen frequentie) een rapport gevoegd met een onderdeel over de kwaliteit en de volledigheid van de informatie in de voortgangsrapporten en over de toereikendheid van de projectorganisatie (in het bijzonder met betrekking tot de administratieve organisatie en de interne controle van het project).

Dit rapport wordt opgesteld door de instantie(s) belast met de interne controle en/of door een externe deskundige.

4. De voortgangsrapporten over de uitvoering van het project bevatten informatie over vooraf met het Vlaams Parlement afgesproken tussentijdse evaluaties van het project en eventuele daaruit voortvloeiende bijstellingen.
 5. De financiële informatie in de voortgangsrapporten moet gerelateerd worden aan informatie in de begrotingsstukken. In de begroting van de Vlaamse Gemeenschap zouden alle kredieten in verband met grote projecten die door het Vlaams Parlement worden opgevolgd, binnen één programma moeten worden ge(her)groepeerd.
-